

Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 30.11.1973, sp. zn. 5 Tz 131/73, ECLI:CZ:NS:1973:5.TZ.131.1973.1

Číslo: 13/1975

Právní věta: Medzi škodou, ktorá vznikla z majetkového trestného činu (z rozkráďania, krádeže, sprenevery, podvodu atď.) a konaním podielníka (§ 134, § 251, § 252 Tr. zák.), ktorý ukryje či na seba alebo na iného prevedie vec, ktorá bola získaná majetkovým trestným činom spáchaným inou osobou, spravidla nebýva príčinný vzťah, a preto podielnik za túto škodu nezodpovedá.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 30.11.1973

Spisová značka: 5 Tz 131/73

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 3-4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Adhezní řízení, Podílnictví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 134

§ 251

§ 252 141/1961 Sb. § 206 ods. 3 40/1964 Sb. § 348 ods. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 13/1975 sb. rozh.

Medzi škodou, ktorá vznikla z majetkového trestného činu (z rozkráďania, krádeže, sprenevery, podvodu atď.) a konaním podielníka (§ 134, § 251, § 252 Tr. zák.), ktorý ukryje či na seba alebo na iného prevedie vec, ktorá bola získaná majetkovým trestným činom spáchaným inou osobou, spravidla nebýva príčinný vzťah, a preto podielnik za túto škodu nezodpovedá.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu SSR z 30. 11. 1973 sp. zn. [5 Tz 131/73.](#))

Najvyšší súd SSR zamietol sťažnosť pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. apríla 1973 sp. zn. 6 To 211/73.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom Okresného súdu v Trnave sp. zn. 2 T 104/73 zo 16. februára 1973 bola obvinená M. L. uznaná za vinnú z trestného činu špekulácia a z trestného činu podielníctva na škodu majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 117 ods. 1 a § 134 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. Za to bola odsúdená

podľa § 117 ods. 1 s použitím § 35 ods. 1 Tr. zák. na trest odňatia slobody v trvaní desiatich mesiacov. Pre výkon trestu bola podľa § 39a ods. 2 písm. a/ Tr. zák. zaradená do prvej nápravno-výchovnej skupiny. Súčasne jej bol uložený peňažný trest 3 000,- Kčs a stanovený náhradný trest odňatia slobody v trvaní troch mesiacov.

Poškodená strana Slovakofarma, n. p., Hlohovec bola so svojimi nárokmi odkázaná na konanie o veciach občianskoprávných.

Podľa zistenia okresného súdu skutok obvinenej spočíval v tom, že po smrti svojho manžela A. L. až do svojho zadržania v Hlohovci dva razy kúpila od pracovníčky Slovakofarmy, n. p. Hlohovec A. B. tablety Dexfenmetrazínu, ktoré takisto ako Dexfenmetrazín, ktorý jej nechal jej manžel, odpredala a ponechal si aj časť peňazí zaslaných za Dexfenmetrazín na adresu svojho manžela, čím celkom získala 14 190,- Kčs.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie obvinená a okresný prokurátor.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 10. apríla 1973 sp. zn. 6 To 211/73 podľa § 258 ods. 1 písm. b, d) , e/ Tr. por. zrušil rozsudok okresného súdu a sám vo veci rozhodol tak, že uznal obvinenú za vinnú z trestného činu špekulácie a z trestného činu podielníctva podľa § 117 ods. 1 a § 134 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a na tom skutkovom základe, že obvinená v čase od 27. decembra 1971 do 15. augusta 1972 v Hlohovci dvakrát kúpila od A. B. Dexfenmetrazín, ktorý odpredala spolu s Dexfenmetrazínom, čo jej zanechal manžel, čím získala 8130,- Kčs.

Krajský súd potom uložil obvinenej trest odňatia slobody v trvaní ôsmich mesiacov a podľa § 39a ods. 2 písm. a/ Tr. zák. pre výkon trestu ju zradil do prevej nápravno-výchovnej skupiny. Súčasne jej uložil peňažitý trest 2000,- Kčs s náhradným trestom odňatia slobody v trvaní dvoch mesiacov.

Výrok o náhrade škody krajský súd vynechal. V dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, že obvinená nebola páchatelkou trestného činu rozkradania majetku v socialistickom vlastníctve, a preto za škodu nezodpovedá, lebo podľa krajského súdu zodpovedá iba páchatel, ktorý ju sám vlastnou činnosťou spôsobil, teda rozkrádač.

Proti tomuto právoplatnému rozsudku krajského súdu podal generálny prokurátor SSR sťažnosť pre porušenie zákona. Vytýkal krajskému súdu porušenie zákona v ustanovení § 229 ods. 1 Tr. por. Uvádzal, že obvinená bola uznaná za vinnú aj z trestného činu podielníctva na škodu majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 134 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a ako páchatelka tohto trestného činu vedela, že ide o lieky pochádzajúce z rozkradania a napriek tomu ich kupovala a ďalej rozpredávala. Tým podľa sťažnosti generálneho prokurátora obvinená škodu spolupôsobila.

Generálny prokurátor SSR navrhol vysloviť porušenia zákona v ustanovení § 229 ods. 1 Tr. por. a prikázať Krajskému súdu v Bratislave vec v potrebnom rozsahu znova prejednať a rozhodnúť.

Najvyšší súd SSR na podklade takto podanej sťažnosti pre porušenie zákona preskúmal podľa § 267 ods. 1 Tr. por. napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a zistil, že sťažnosť pre porušenie zákona nie je odôvodnená.

Zistenie skutočného stavu a právne posúdenie skutku krajským súdom je správne. Iná je však situácia pokiaľ ide o dôvody rozhodnutia krajského súdu týkajúce sa uplatneného nároku na náhradu škody.

Občianský zákonník v ustanovení § 348 ods. 1 hovorí o škode, ktorú spôsobili viacej osôb. Neuvádza pritom, že táto škoda musí byť spôsobená spoločným konaním viacerých osôb. Z toho vyplýva, že za škodu zodpovedajú podľa tohto ustanovenia nielen spolupáchatelia (priami páchatelia) trestného

činu (prečinu), ale aj účastníci na trestnom čine alebo prečine (organizátor, návodca a pomocník). U všetkých týchto osôb možno vyvodiť, že mali účasť na spôsobenej škode.

To však nemožno povedať o páchatelovi trestného činu nadržovania a v zásade ani o páchatelovi trestného činu podielníctva (§ 134, § 251 Tr. zák.). Trestný čin podielníctva je spáchaný tým, že páchatel ukryje alebo na seba alebo na iného prevedie vec, ktorá bola získaná trestným činom už predtým spáchaným inou osobu, alebo to, čo sa za takúto vec zadovážilo. V čase, keď podielnik na seba vec berie, bol trestný čin, ktorým bola vec získaná, už dokonaný. Skutočná škoda spočívajúca v zmenšení majetku občana či organizácie, z ktorých dispozície bola vec odňatá, je teda spravidla spôsobená už pôvodným trestným činom. Podielnik získava neoprávnený majetkový prospech, avšak účasť na spôsobení škody prevažne nemá. Ojedinel sa však môžu vyskytnúť prípady, keď konanie podielníka bude mať vplyv aj na spôsobenie škody. Bude to napríklad pri ukrývaní veci a v znemožňovaní jej používania vlastníkom, čo môže mať vplyv na vznik tzv. inej škody (§ 442 ods. 2 Obč. zák.).

Trestný čin podielníctva podľa § 134 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. obvinenej M. L. spočíval v tom, že previedla na seba 180 túb (1 tuba obsahuje 20 tabliet) Dexfenmetrazínu, ktorý ostal po jej zomrelom manželovi. Tento Dexfenmetrazín spolu s ďalším (150 túb), ktorý získala kúpou od A. B., pracovníčky Slovakofarmy, odpredala za 8130,- Kčs.

A. B., ktorá Dexfenmetrazín zo Slovakofarmy odcudzovala a odpredávala obvinenej a jej manželovi, bola za rozkrádanie uznaná vinnou (spolu s ďalšími páchatelmi) z trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. rozsudkom Okresného súdu v Trnave sp. zn. 6 T 697/72. Súčasne boli títo páchatelia zaviazaná časť škody nahradiť. Tým bolo o náhrade škody sčasti rozhodnuté a v prevyšujúcej časti bola poškodená strana odkázaná so svojimi nárokmi na konanie o veciach občianskoprávných.

Organizáciu Slovakofarma, n. p., Hlohovec nemožno vo vzťahu k obvinenej L. považovať za poškodenú stranu, pretože medzi nimi stojí priama páchatelka A. B., ktorá svojím samostatným konaním (odcudzovaním Dexfenmetrazínu) spôsobovala škodu. Preto v konaní o náhradu takto spôsobenej škody je pasívne legitimovaná iba A. B. Iná škoda než škoda predstavujúca hodnotu odcudzených liekov Slovakofarme ani nevznikla, takže obvinená nemôže zodpovedať za tú škodu, ktorú spôsobila A. B. svojím vlastným rozkrádaním.

Ak sa napriek tomu v trestnom konaní proti obvinenej M. L. prihlásila Slovakofarma, n. p. Hlohovec so svojimi nárokmi ako poškodená strana, mal okresný súd uznesením podľa § 206 ods. 3 Tr. por. vysloviť, že túto organizáciu ako poškodenú na hlavné pojednávanie nepripúšťa. Okresný súd však takto nepostupoval, pričom mu ani krajský súd tento nedostatok nevytkol.

V podstate je však rozhodnutie krajského súdu vecne správne, a preto Najvyšší súd SSR v zmysle § 268 ods. 1 Tr. por. z vyššie uvedených dôvodov sťažnosť pre porušenie zákona zamietol.